

Styr hela vägen till belöningen!

av Eva Bertilsson och Emelie Johnson Vegh
publicerad i Canis 2010

Den här artikeln kommer att handla om agilityhandling och belöningar. Mer specifikt kommer den att handla om vikten av att du alltid styr hela vägen till belöningen. Genom att du konsekvent ser till att belöningen alltid dyker upp åt det håll du styr, blir din hund snabbt duktig på att följa din handling.

Hunden måste veta vilket håll den ska åt efter hindret.

Varje gång du skickar din hund mot ett agilityhinder – ända ifrån den allra första hinderträningen – ska du se till att ha en plan för vart du vill att han ska ta vägen efter hindret. Din hund kommer ju att ta vägen någonstans, oavsett om du medvetet har planerat för det eller inte... Om du tänker till och använder din handling och din belöningsplacering klokt, så kommer din hund att lära sig att läsa av din handling före hindret, och landa åt det håll du styr.

Reglerna är enkla:

- Styr åt det håll hunden ska springa.
- Se till att belöningen dyker upp i den riktning du styr åt.

Även om du jobbar med bara ett hinder – eller om du är på sista hindret i en kombination eller bana – så handla *som om* det finns ett hinder till, så att du verkligen styr hunden i en riktning. På så sätt kommer din hund att vänja sig vid att alltid följa din handling – för att komma till nästa hinder, och för att komma till sin belöning.

Naturligtvis är det viktigt att din handling är konsekvent – med andra ord, att du har ett system i din handling. När din handling är systematisk och entydig blir det lätt för dig att planera hur du ska styra och hur du ska belöna, och därmed blir det lätt för hunden att lära sig hänga på.

Tajming i din handling

Din timing är viktig: *Före* hindret måste du tala om för hunden vart den ska *efter* hindret. Detta resonemang gäller speciellt vid de ”korta” hindren (hopp, långhopp, däck, korta tunnlar): Vid dessa behöver din hund *alltid* få besked före hindret vart den ska ta vägen efter hindret, eftersom hunden kommer att utföra hindret olika beroende på vart han ska ta vägen efteråt.

Om hunden tror att den fortsatta vägen är rakt fram kommer han att flyga framåt. Han kommer att hoppa långt och flackt, eller skjuta ut ur tunneln som en kanonkula.

Om hunden tror att den fortsatta vägen är en tight sväng kommer han att samla ihop sig lite mer. Han kommer att lägga in ett extra steg och hoppa kortare, i en rundare båge där han är på väg åt rätt håll redan när han landar. Samma sak gäller vid tunnlar: om hunden vill svänga snävt när han kommer ut ur tunneln kommer han att förbereda sig för svängen redan när han är inne i tunneln .

Som du kan se behöver hunden använda kroppen på helt olika sätt beroende på vart han ska ta vägen sedan. Redan när han närmar sig hindret måste han planera vart han ska ta vägen när han landar. Din hund kan förbereda sig på bästa sätt – om han bara får rätt information från

dig! Om du är noggrann med din handling och med dina belöningar hela tiden, ända från första början, så kommer din hund att hänga på.

Hur du talar om för hunden vart den ska efter hindret beror på hur ditt handlingsystem ser ut. Principen är dock densamma oavsett handlingsystem: Hunden måste få besked före hindret, så att den kan sikta åt rätt håll efter hindret.

Utnyttja dina belöningar maximalt!

På agilitybanan är det användbart att ha tillgång till olika typer av belöningar:

- Belöningar som går att placera ut i förväg (t ex en godisskål eller en leksak).
- Belöningar som går att kasta (du kan kasta själv, eller anlita en medhjälpare)
- Belöningar som du kan ge från din hand (t ex en kampeksak, eller godis).

Kom ihåg att alltid belöna på ett sätt som stämmer överens med din handling! Säg till exempel att du tänker kasta en boll som belöning för att din hund hoppar igenom däckets. Att bollen dyker upp förstärker beteendet ”hoppa genom däckets”. Men du kan ju välja om bollen dyker upp rakt fram efter däckets, eller om hunden behöver svänga för att komma till sin boll. Det är här din handling kommer in i bilden! I början kommer hunden bara att titta på var bollen dyker upp, och sikta åt det hållet. Men om din handling är konsekvent kommer hunden snart att börja förutse åt vilket håll bollen kommer att dyka upp – voilà, nu blir bollen belöning både för att hunden tar däckets, och för att han följer din handling och siktar åt rätt håll direkt efter däckets.

Mitt i en kombination eller bana kan du bryta med belöningar var som helst. Du kan kasta en boll framåt på slutet av en raksträcka, eller trolla fram en kampeksak mitt i ett framförbyte. Så länge du ser till att du hela tiden styr dit hunden ska, och låter belöningen dyka upp i den riktning du styr åt, så blir det rätt.

Tajming i belöningarna

Det är förstås viktigt att belöningen dyker upp i rätt ögonblick – det vill säga vid ett tillfälle då hunden gör något du vill förstärka. Om du tänker kasta en boll framåt för att förstärka beteendet ”sika framåt, spring framåt” så gäller det naturligtvis att bollen dyker upp medan hunden tittar framåt! Om hunden hinner vrida på huvudet och titta på dig så blir det galet. Ett generellt råd för att få belöningarna att stämma överens med handlingen är att låta belöningarna dyka upp *tidigt* – hellre för tidigt än för sent!

Styr även efter sista hindret!

I slutet av en kombination eller bana får du helt enkelt bestämma dig för var nästa hinder skulle stå, om det fanns ett. Om banan slutar på hinder nr 15 så får du alltså hitta på ett hinder nr 16. Om ditt påhittade nr 16 står rakt fram så styr du rakt fram, och belönar rakt fram. Om ditt påhittade hinder nr 16 kräver ett bakombyte vid nr 15 så gör du ditt bakombyte och belönar när hunden svänger med dig. Om ditt påhittade nr 16 kräver en tigt sväng tillbaka in i banan så bromsar du, svänger snävt, och belönar när hunden svänger mot dig.

En fördel med att verkligen bestämma en väg efter sista hindret är att det ger dig en utmärkt möjlighet att träna mer på just det din hund behöver. Behöver du och din hund öva extra på bakombyten? Gör bakombyte vid sista hindret, och belöna. Har din hund en tendens att försvinna iväg mot horisonten så snart det blir raksträcka? Styr en tigt sväng efter sista hindret, och belöna. Finessen är att du alltid, alltid ska styra dit hunden ska – även efter sista hindret!

Om du *inte* styr dit hunden ska efter sista hindret kommer hunden att lära sig något ändå – krxet är bara att den antagligen inte lär sig det du skulle vilja. Det finns till exempel många förare som bromsar på väg mot sista hindret, samtidigt som de kastar iväg en leksak rakt framåt. Vad lär sig hunden? Jo, att fartsträcka + bromsande förare = spring i full fart rakt fram så kommer leksaken. Gissa vad som händer när föraren en annan gång vill svänga snävt efter något som påminner om en målraka... Eller tvärtom, hunden som klistrar på föraren, föraren springer i full fart framåt – och stannar vid sista hindret för att plocka upp godis ur fickan. Vad lär sig den hunden? Jo, att förare i full fart framåt = snart blir det tvärstopp och godis ur fickan...

Sensmoralen är alltså: Styr alltid, och belöna åt det håll du styr.

MARTHE: DENNA BILD HAR DU REDAN

om artikelförfattarna:

Emelie Johnson Vegh och Eva Bertilsson är äntligen klara med sin efterlängtrade bok, *Agility Right From The Start!* Den kommer att publiceras i januari/februari på Sunshine Books (www.clickertraining.com).

Emelie och Eva samarbetar i Carpe Momentum där de håller kurser i agility, klickerträning och TAGteach, samt arrangerar seminarier med andra instruktörer. Emelie har två hundar; border terriern My (11,5 år) och kelpien Scout (1 år). Eva har tre hundar; phalènerna Misty (16,5 år) och Soya (11 år) och border collien Tizla (3 år).